

641089 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ		Φιλοσοφική	
ΤΜΗΜΑ		Γαλλικής γλώσσας και φιλολογίας	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ		Προπτυχιακό	
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	641089	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε΄, Ζ΄
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ιστορία της Γαλλικής Αποικιοκρατίας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		2	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδικού υποβάθρου (ΜΥΕ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	Γαλλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)		https://eclass.uoa.gr/courses/FRL380/	

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχοι

Το μάθημα έχει ως στόχο την παρουσίαση της δεύτερης περιόδου της Γαλλικής Αποικιοκρατίας (1830-1914), ως διαδικασία ενταγμένη στο διεθνές κοινωνικοπολιτικό της πλαίσιο και την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την έννοια του *Οριενταλισμού*, όπως αυτός διατυπώθηκε από τον Edward Wadie Said. Οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με την έννοια της αναπαράστασης και έρχονται σε επαφή με όψεις του ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού στην εκπαίδευση, την τέχνη και την καθημερινή ζωή. Μέσα από την παρουσίαση και εξέταση σχολικών εγχειριδίων, Διεθνών Εκθέσεων, οπερέτας, αφίσας, εθνικών ύμνων, διαφημίσεων κ.ά., προσεγγίζουμε τις βασικές παραμέτρους της περιόδου (διαμόρφωση του έθνους, εθνικισμός, έννοια της Αυτοκρατορίας, ηγεμονία, Μητρόπολη) και αναλύουμε κριτικά το κυρίαρχο ιστορικό αφήγημα που αποτυπώνεται στις παραπάνω αναπαραστάσεις ως προς τη γαλλική αποικιοκρατική πολιτική, καθώς και την εξέλιξή του στο χρόνο. Με το πέρας του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να εντάσσουν στο ιστορικό τους πλαίσιο βασικές πολιτισμικές αναπαραστάσεις της γαλλικής αποικιοκρατίας και να προχωρούν στη μεθοδική και κριτική τους ανάλυση.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται να είναι σε θέση:

- να θέτουν ερωτήματα ιστοριογραφίας
- να αντιλαμβάνονται, έστω μερικώς, την έννοια της περιοδολόγησης στην ιστορία και να τολμούν τη δική τους τεκμηριωμένη πρόταση περιοδολόγησης κάποιας θεματικής στις προσωπικές τους εργασίες
- να παρακολουθούν τη διαδικασία συγγραφής μιας συνοπτικής εργασίας και να συζητούν πτυχές των εργασιών των συμφοιτητών/τριών τους, όπως: τον εντοπισμό μιας ευρείας θεματικής που άπτεται των ενδιαφερόντων τους, τη διαμόρφωση ειδικού θέματος, τη διατύπωση ερωτημάτων, την επιλογή πηγών και τη χρήση του διαδικτύου, τα βασικά ζητήματα μεθοδολογίας, την παρουσίαση και σχολιασμό εργασιών σε διαδικασία εξέλιξης, τη συγγραφή και επιμέλεια εργασίας
- να γνωρίζουν τομές και σημαντικούς σταθμούς στην ιστορία της Γαλλικής Αποικιοκρατίας της εξεταζόμενης περιόδου (1830-1914)
- να περιγράφουν τα στοιχεία που απαρτίζουν τα διαφορετικά είδη των αναπαραστάσεων, να

εντάσσουν τις αναπαραστάσεις στο ιστορικό τους πλαίσιο και να προχωρούν στην κριτική τους ανάλυση • να εντοπίζουν και να αναγνωρίζουν διαφορετικές πτυχές αποικιοκρατικής προπαγάνδας • να χρησιμοποιούν, έστω και αποσπασματικά, σημαντικά θεωρητικά κείμενα (Saïd, Aimé, Fanon) ως αναλυτικά εργαλεία στη διαδικασία προσέγγισης και αποκωδικοποίησης μιας αναπαράστασης.
Γενικές Ικανότητες
• Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων. • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης. • Διάλογος διδάσκουσας-διδασκόμενων, διάδραση διδασκόμενων υπό την επίβλεψη της διδάσκουσας. • Αυτόνομη και ομαδική εργασία. • Άσκηση κριτικής. τύπωση ερωτημάτων, προαγωγή της αμφισβήτησης και της τεκμηριωμένης άποψης.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

• Μικρό χρονικό της ευρωπαϊκής αποικιοκρατίας. • Ο Οριενταλισμός: Από τον «ακαδημαϊκό» οριενταλισμό της εκστρατείας στην Αίγυπτο, στο έργο του E. Saïd. • Δυτική ιστοριογραφία: το αποικιοκρατικό αφήγημα μέσα από το παράδειγμα των σχολικών βιβλίων ιστορίας την πρώτη περίοδο της Τρίτης γαλλικής Δημοκρατίας (1871-1900). • Προσεγγίσεις του αντιαποικιοκρατικού πολιτικού λόγου τα πρώτα χρόνια της Τρίτης γαλλικής Δημοκρατίας (1871-1890). • Οι Διεθνείς Εκθέσεις (I): Ο ρόλος των αποικιών στο πλαίσιο των Εκθέσεων, οι σχέσεις Μητρόπολης-αποικίας, το εμπόριο, οι ανθρωπίνι «ζωολογικοί κήποι», οι αναπαραστάσεις του οριενταλισμού, τα κίνητρα των διοργανωτριών χωρών και οι ανταγωνισμοί των αποικιοκρατικών Αυτοκρατοριών. • Οι Διεθνείς Εκθέσεις (II): Αναλυτική και συγκριτική παρουσίαση τριών σημαντικών εκθεσιακών διοργανώσεων (1851, Λονδίνο/1867 και 1900, Παρίσι), • Ήχοι της Αυτοκρατορίας και διασκέδαση. Offenbach και Verdi / οπερέτα και όπερα (1848-1871). • Η συνδιάσκεψη του Βερολίνου (1884-1885) και ο διαμελισμός της Αφρικής. • Η επιστήμη στην υπηρεσία της αποικιοκρατίας. Από τις ανθρωπολογικές μελέτες στην εμπορεύσιμη υγεία. • Κουλτούρα αντίστασης και εξεγέρσεις. • Αποικιοκρατική προπαγάνδα (I). Η γαλλική αφίσα από την belle époque μέχρι τον μεσοπόλεμο. • Αποικιοκρατική προπαγάνδα (II). Αφίσες, επίκαιρα, κόμικ και κινηματογράφος. • Επαναληπτικό μάθημα.
--

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία (Powerpoint) • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Σύντομα και εύληπτα ερωτηματολόγια στο τέλος κάθε διάλεξης που συμπληρώνονται ανώνυμα από τους/τις φοιτητές/τριες και αξιολογούν κάθε φορά διαφορετικές πτυχές των παραδόσεων. • Υποστήριξη των φοιτητών/τριών στη διαδικασία συγγραφής εργασιών, μέσω μέιλ, e-class και συναντήσεων στο εργαστήριο πολυμέσων του Τμήματος.
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	

	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39
	Διαδραστική Διδασκαλία και φροντιστήριο για την εκπόνηση εργασιών	13
	Αυτοτελής μελέτη & συγγραφή εργασίας	65
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	8
	Σύνολο μαθήματος	125 ώρες
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	• Γλώσσα αξιολόγησης: Γαλλική • Μέθοδος αξιολόγησης: - Δημόσια παρουσίαση εργασίας σε διαδικασία εξέλιξης ή/και σχολιασμός άλλων εργασιών 20% - Γραπτή εξέταση 80% ανάλυση αναπαράστασης λόγου ή εικόνας, ένταξή της στο ιστορικό και πολιτικό της πλαίσιο, αξιοποίηση θεωρητικών κειμένων, διατύπωση τεκμηριωμένης προσωπικής ερμηνείας	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Επιστημονικά άρθρα

- Ageron Charles-Robert, « Les colonies devant l'opinion publique française (1919-1939) », *Revue française d'histoire d'outremer*, tome 77, n°286, 1er trimestre 1990, p. 31-73.
- Blanchard Pascal, « La représentation de l'indigène dans les affiches de propagande coloniale : entre concept républicain, fiction phobique et discours racialisant », *Hermès, La Revue*, 2001/2 (n° 30), p. 147-168.
- Brenni Paolo, « La science française au Crystal Palace », *Documents pour l'histoire des techniques, Les techniques et la technologie entre la France et la Grande-Bretagne XVIIe-XIXe siècles*, 19 /2e semestre 2010, p.255-265.
- Calvet Louis-Jean, « Métissage et colonisation », *Vibrations*, N. 1, 1985, *Métissage et musiques métissées*. pp. 22-27.
- Chazal Jean-Pierre, « "Grand Succès pour les Exotiques", Retour sur les spectacles javanais de l'Exposition Universelle de Paris en 1889 », *Archipel*, volume 63, 2002. p. 109-152.
- Debusman Robert, « Santé et population sous l'effet de la colonisation en Afrique équatoriale », *Matériaux pour l'histoire de notre temps*, n°32-33, 1993. *Colonisations en Afrique*, sous la direction de René Girault, p. 40-46
- Jenings T. Eric, *A la cure, les coloniaux ! Thermalisme, climatisme et colonisation française 1850-1964*, Presses Universitaires de Rennes, 2011.
- Lachenal Guillaume, « Quand la médecine coloniale laisse des traces », *Les Tribunes de la santé*, 2011/4 (n° 33), p. 59-66.
- Lantheaume Françoise, « Manuels d'histoire et colonisation. Les forces et faiblesses de la polyphonie de l'auteur-réseau, ses effets sur la formation de l'esprit critique », *Lidil, Revue de linguistique et de didactique des langues*, 35/2007, *Figures de l'auteur en didactique*, pp. 159-175.
- Savarese Éric, « L'histoire officielle comme discours de légitimation. Le cas de l'histoire coloniale », *Politix*, vol. 11, n°43, Troisième trimestre 1998, *L'Europe en formation(s)*, pp. 93-112.
- Sudreau Benoît, « L'image des colonies dans l'affiche politique française », *Outre - mers*, tome 94, n°354-355, 1er semestre 2007, L'URSS et le Sud, p. 331-345.
- Vasseur Édouard, « Pourquoi organiser des Expositions universelles ? Le succès de l'Exposition universelle de 1867 », *Histoire, économie et société*, 2005, 24e année, n°4. Les entreprises allemandes durant la Seconde Guerre mondiale. pp. 573-594
- Vasseur Édouard, « Mame et Le Play. Autour de l'Exposition universelle de 1867 », *Les Études*

Sociales, 2009/1 (n° 149-150), p. 205-222.

Κεφάλαια βιβλίων και τόμων:

Césaire Aimé, *Discours sur le colonialisme*, Présence Africaine 2004.

Fanon Frantz, *Les Damnés de la Terre*, Maspero, 1961.

Fontaine Marion, Monier Frédéric, Prochasson Christophe (dir.), *Une Contre-Histoire de la IIIe République*, La Découverte, 2013.

Hobsbawm J. Eric, *L'ère des empires 1875-1914*, Editions Pluriel, 2012 (Librairie Arthème Fayard, 1989).

Hobsbawm J. Eric, Ranger Terence (dir.), *L'invention de la tradition*, Éditions Amsterdam, Paris, 2006.

Lorin Amaury, Taraud Christelle (dir.), *Nouvelle histoire des colonisations européennes XIXe-XXe siècles, sociétés, cultures, politiques*, PUF, 2013.

Said Edward, *L'Orientalisme. L'Orient crée par l'Occident*, Points-Seuil, 1980.